

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 521/2019
29.08.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, др Илије Зиндовића и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Небојша Грамић, против туженог ББ, чији је пуномоћник Божур Лакетић, адвокат из ..., ради исплате отпремнине, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4306/17 од 20.07.2018. године, у седници одржаној 29.08.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4306/17 од 20.07.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П1 303/17 од 15.06.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се тужени обавезе да јој на име неисплаћене отпремнине исплати износ од 229.024,25 динара, са законском затезном каматом почев од 08.02.2013. године па до коначне исплате. Ставом два изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4306/17 од 20.07.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Зајечару П1 303/17 од 15.06.2017. године, тако што је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан тужени да тужили на име неисплаћене отпремнине исплати износ од 229.024,25 динара са законском затезном каматом почев од 18.02.2013. године па до коначне исплате у року од осам дана. Ставом два изреке, обавезана је тужена да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 125.641,27 динара у року од осам дана.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП, учињене пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су и ревизијски наводи да је у другостепеном поступку учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП (повреда начела *ne bis in idem*) јер усвајањем плана реорганизације од стране првостепеног суда у Београду решењем Ст 223/10 од 18.01.2011. године није одлучено о тужилином праву на отпремнину нити је то било обухваћено назначеним планом па се не може сматрати да је по том захтеву раније правноснажно пресуђено.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог, у малопродајном објекту бр. .. у ..., све до 18.02.2013. године када јој је престао радни однос на основу решења туженог о отказу уговора о раду број .. од 08.02.2013. године, у коме је тужени позивајући се на одредбу члана 128. тачка 16. Закона о стечајном поступку, навео да се тужили отказује уговор о раду са припадајућим анексима, ради реализације плана реорганизације, којим је предвиђено да ће се отказати уговори запосленом у малопродајним објектима који се затварају, за које се отказују или раскидају уговори о закупу локација. Тужила сматра да тужени није поступио у складу са Законом о раду јер није исплатио отпремнину у складу са одредбом члана 158. назначеног закона. Тужени је у целости оспорио тужбени захтев истичући да тужили радни однос није престао као технолошком вишку, већ да у конкретном случају треба применити одредбе Закона о стечајном поступку, јер је отказ уговора о раду тужили једна од мера за опоравак туженог, предвиђен планом реорганизације. Решењем Привредног суда у Београду 2Ст 91/09 од 21.10.2009. године над туженим је покренут стечајни поступак. Решењем истог суда Ст 223/10 од 18.01.2011. године, које је постало правноснажно 21.02.2011. године, усвојен је план реорганизације стечајног дужника ББ. Из усвојеног плана реорганизације произилази да су се као мере и средства за његову реализацију биле предвиђене следеће мере: располагање имовином предузећа, статусне промене, организационе промене, мере поступања у односу на потраживања поверилаца, редефинисање радно-правних односа, оптимизација пословног система, задуживања и спровођења плана. Одлуком туженог број .. од 06.02.2013. године у циљу боље организације рада, у спровођењу плана реорганизације, укинут је и престао са радом на дан 12.02.2013. године малопродајни објекат постављен на локацију у улици ... бр. .. те одлучено да се запослени у малопродајном објекту утврђују као вишак из стечајног разлога, с тим што ће се свуда где постоје услови запосленом који је вишак због укидања – затварања малопродајног објекта, понудити распоређивање на други посао – рад у другим малопродајним објектима тј. киосцима. Решењем Привредног суда у Београду Ст 223/10 од 10.05.2014. године, утврђено је извршење плана реорганизације ББ и обустављен је стечајни поступак стечајног дужника ББ због извршења плана реорганизације. Тужила је тужбу суду поднела дана 30.04.2014. године, након обуставе стечајног поступка над туженим. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке је утврђено да је потраживање тужиле у износу од 229.024,25 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиле неоснован налазећи да затварање непрофитибилног објекта и отпуштање тужиле отказом уговора о раду без исплате отпремнине

представља спровођење усвојеног плана реорганизације у стечајном поступку који је у току и који подразумева искључиво примену Закона о стечајном поступку као *lex specialis* те да нема места примени одредби члана 158. Закона о раду и исплати отпремнине, без обзира на разлог затварања малопродајног објекта у коме је тужиља радила, будући да је затварање тог објекта била мера предвиђена усвојеним планом реорганизације.

Одлучујући о жалби тужене, другостепени суд је закључио да је првостепени суд правилно и потпуно утврдио чињенично стање, а да је погрешно применио одредбе материјалног права, услед чега је извео погрешан закључак о неоснованости тужбеног захтева тужиље налазећи да је једна од правних последица отварања стечајног поступка и отказ уговора о раду запосленима у смислу да сама чињеница покретања стечајног поступка представља основ за престанак радног односа по сили закона, о чему одлучује стечајни управник сходно члану 63. ст. 1. и 2. Закона о стечајном поступку. Међутим са друге стране, правне последице усвајања плана реорганизације прописане су одредбом члана 133. истог закона, који између осталог у ставу 4. одређује да се током спровођења усвојеног плана реорганизације права запосленог остварују у складу са прописима који регулишу радне односе осим ако овим законом није друкчије уређено. По налажењу другостепеног суда покренути стечајни поступак и усвојени план реорганизације не утичу на промену врсте правног односа између стечајног дужника и лица која се већ налазе у радном односу или лица која су накнадно запослена јер у оваквом случају реч је о запосленима у радном односу код стечајног дужника. Тужени није оценио да је престала потреба за радним ангажовањем тужиље. Закон о стечајном поступку у оваквим случајевима не уређује институт отпремнине нити је предвиђа али је је изричито и не искључује. Према члану 133. став 4. Закона о стечају произишло би да у току спровођења плана реорганизације у оквиру стечаја права запослених остварују се у складу са прописима који регулишу радне односе. Даље, по налажењу другостепеног суда усвојени план реорганизације представља оквир за утврђивање односа парничних странака али само за временски период до тренутка ступања плана реорганизације на правну снагу. Правноснажношћу плана реорганизације стечајни дужник – тужени излази из посебног статуса који је имао до тренутка отварања стечајног поступка и наставља нормално да послује, од ког тренутка запосленима поново исплаћује зараде и друга примања па самим тим и нема сметњи да се тужбени захтев тужиље призна као основан. Како је тужиљино потраживање на име отпремнине настало у периоду након правноснажности решења надлежног суда о усвајању плана реорганизације то је тужиља могла тужбени захтев да постави као обавезујући захтев. Стечајни поступак над туженим обустављен је решењем надлежног суда 05.03.2014. године, а тужиља је поднела тужбу дана 30.04.2014. године.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је материјално правно становиште другостепеног суда јер је исто засновано на правилној примени материјалног права.

Усвајањем плана реорганизације наступају нови односи у погледу свих субјеката који су обухваћени назначеним планом. Усвајањем плана реорганизације стечајни дужник – тужени улази у посебан статус али су у посебном статусу и запослени у том стечајном дужнику.

Унапред припремљеним планом реорганизације може бити предвиђено редефинисање радно-правних односа. У складу са тим може бити предвиђено и гашење одређених пословница и у складу са тим и утврђивање престанка потребе за обављањем одређених послова престанка радног односа одређеном броју лица. То произилази и из одредбе члана 133. став 4. Закона о стечајном поступку. Тужила не тражи враћање на рад и не спори решење о престанку радног односа, већ тражи да јој се исплати отпремнина по члану 179. став 1. тачка 9. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05... 54/09).

Правилно закључује другостепени суд да је одредбом члана 133. став 4. Закона о стечајном поступку предвиђено да се током спровођења усвојеног плана реорганизације права запосленог остварују у складу са прописима који регулишу радне односе, ако Законом о стечајном поступку није друкчије одређено. Закон о стечајном поступку није посебно дефинисао права радника у случају добијања отказа који је предвиђен унапред припремљеним планом реорганизације из чега произилази, а што правилно закључује и другостепени суд да се у овом случају има применити одредба Закона о раду – члан 179. став 1. тачка 9. Стога правилно нижестепени суд налази да тужила има право на исплату отпремнине у смислу члана 158. Закона о раду који прописује да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду, у смислу члана 179. став 1. тачка 9. тог закона, запосленом исплати отпремнину у висини утврђеној општим актом или уговором о раду. Закон о стечајном поступку јесте у примени и представља *lex specialis* у односу на друге прописе када је у питању отварање стечајног поступка, даљег тока вођења поступка као и у случају усвајања унапред припремљеног плана реорганизације. Међутим, све то се односи у оном делу у коме је одређена правна ситуација, тј. када се правни однос регулише на другачији начин. У овом случају Закон о стечајном поступку није регулисао правну ситуацију везану за престанак радног односа у том поступку, а везано за право на отпремнину, већ упућује на примену Закона о раду. Ако то није регулисао Закон о стечају онда у таквом случају примениће се општи пропис, а то је Закон о раду. С друге стране ни у унапред припремљеном плану реорганизације није предвиђено да ли запосленима припада право на отпремнину. У таквом случају, примењиваће се одредбе општег закона, тј. Закона о раду. Да је у унапред припремљеном плану реорганизације била предвиђена одредба да радници који буду добили отказ због утврђивања непостојања потребе за њиховим радом немају право на отпремнину, та би ставка била и предмет посебне оцене код одлучивања да ли ће се усвојити унапред припремљени план реорганизације или не. С друге стране, тужила, која је била запослена моментом усвајања плана реорганизације није могла ни да истакне одређена потраживања везано за стечајни поступак, па би другачијим тумачењем та лица била доведена у један неправичан однос у погледу губитка одређених права која им сходно Закону о раду припадају, па се у вези тога и не може прихватити став туженог да тужила нема право на отпремнину јер планом реорганизације није предвиђена. Унапред припремљеним планом реорганизације даје се предлог за одлучивање о нечијим правима. Стога би та ставка морала да се нађе у припремљеном плану реорганизације и иста би подлежала оцени као једна од битних чињеница да ли би био усвојен припремљени план реорганизације или не. Не може се основ за неисплату отпремнине извучити из чињенице да планом реорганизације отпремнина није предвиђена. Све што није предвиђено планом реорганизације, у погледу остварења права запосленог примењују се законски прописи, а како Закон о стечајном поступку није регулисао то питање, већ

упућује на примену Закона о раду, као општем пропису, то се има применити одредба Закона о раду која регулише та права. Неоспоровања отказа о раду од стране тужиле, не дира у њена права која јој следују по основу престанка радног односа у сукобу са Законом о раду.

Врховни касациони суд је имао у виду и пресуду Прев 135/2016 донету од стране Врховног касационог суда од 24. јуна 2016. године, а на коју се позива тужени, али налази да чињенично стање у тој пресуди није исто, јер се предмет спора односио на престанак радног односа у случају усвајања привременог плана реорганизације, а не о одлучивању о праву на отпремнину услед престанка радног односа усвајањем плана реорганизације.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић